

Що робити у разі смерті (загибелі) громадянина України на території Німеччини

Якщо цей випадок стався вдома, то треба негайно зателефонувати сімейному лікарю або за номером 112 та визвати чергову медичну службу, якщо з сімейним лікарем неможливо зв'язатися або ви взагалі його не знаєте. У цій ситуації лікар заповнює і надає вам документ, який підтверджує випадок смерті (Todesbescheinigung). Цей формуляр може відрізнятися зовнішнім видом в окремих федеральних землях. Але загалом необхідно надати особисті дані померлого (паспорт), час і місце, якщо можливо причину смерті. Цей документ складається з конфіденційної та не конфіденційної частини:

- Неконфіденційна частина видається родичам померлого для подальшого пред'явлення німецькому відділу реєстрації актів цивільного стану (Standesamt). Цей орган є відповідальним за видачу свідоцтва про смерть (Sterbeurkunde).
- Конфіденційна частина більш обширна, де містяться додаткові відомості про померлого. Цю частину лікар у закритому конверті передає у відповідну службу (залежить від землі). Якщо є ознаки не природної смерті або причина смерті невизначена, конверт передається в поліцію.

Після засвідчення факту смерті потрібно зв'язатися і повідомити про це похоронне бюро. Ці служби обираються самостійно. Можна телефонувати 24/7, як правило вони працюють цілодобово. Вони переймають на себе всі подальші дії пов'язані з похороном.

ДОВІДКОВО: на території Німеччини всі випадки смерті (загибелі) людей, у тому числі громадян України, які перебували на території Німеччини на різних підставах, реєструються виключно німецькими відділами реєстрації актів цивільного стану (Standesamt) того міста, де сталася смерть особи. Ця установа видає офіційний документ - «Свідоцтво про смерть» (Sterbeurkunde).

Увага !!! Німецька сторона додатково **обов'язково** вимагає оригінал свідоцтва про народження померлого і оригінал свідоцтва про одруження (з перекладами на німецьку мову). Якщо особа розлучена, то оригінал свідоцтва про розторгнення шлюбу (з перекладом на німецьку мову).

У випадку відсутності цих важливих свідоцтв, потрібно подати запит в консульство України у Німеччині на їх витребування. Інакше Standesamt не видасть свідоцтво про смерть а замість нього наступне:

- «Витяг з актового запису про смерть» (німецькою мовою «Auszug aus dem Sterbeeintrag»)

або

- «Довідка про відстрочену реєстрацію смерті» (німецькою мовою «Bescheinigung über die Zurückstellung eines Sterbefalls»). При цьому дозволяється захоронення тіла померлого в Україні, однак це **не є достатнім документом для вирішення спадкових справ**.

Зазначені документи видаються в разі неможливості оформити свідоцтво про смерть (наприклад, якщо відсутні якісь документи) або внаслідок відсутності остаточних висновків щодо причини смерті.

ВАЖЛИВО: Після отримання Свідоцтва про смерть (Sterbeurkunde) потрібно поставити на ньому «APOSTILLE», оскільки зробити таке засвідчення можливо лише на території Німеччини. Документ про реєстрацію смерті без печатки «APOSTILLE» є недійсним для України, не дозволить перетнути державний і митний кордон України, заблокує ввезення труни з тілом чи урни з прахом померлої особи в Україну.

Печатку «APOSTILLE» можна зробити у районному суді (Amtsgericht) або у департаменті поліції. Це коштує 25 євро

За умови наявності апостиля «APOSTILLE» на Витягу або Довідці про відстрочену реєстрацію смерті, вони є **аналогами свідоцтва про смерть** та дозволяють здійснити перевезення та захоронення в Україні.

Отримання свідоцтва про смерть в Німеччині - це компетенція тієї похоронної служби, яку Ви уповноважите надати відповідні ритуальні послуги.

Що робити з тілом померлого - рішення приймається лише родичами з огляду на можливу прижиттєву волю померлого, обставини смерті, можливості родини тощо.

Оплата за ритуальні послуги може бути здійснена:

- страховою компанією (якщо була заключена страхівка (**Sterbegeld**), яка передбачає покриття витрат на ритуальні послуги). Потрібно отримання інформацію щодо можливості та порядку відшкодування вартості репатріації померлого в Україну.
- роботодавцем;
- або родиною самостійно.

В окремих випадках коли немає достатньо коштів, сплата окремих послуг може бути здійснена:

- органами соціального захисту Німеччини (Sozialamt) за місцем реєстрації або смерті громадянина України. Для цього потрібно подати заявку на переймання коштів на поховання (Antrag auf Übernahme von Bestattungskosten nach § 74 SGB XII). Можна завантажити за наступним посиланням:

https://serviceportal.hannover-stadt.de/medien/dokumente/sozialhilfe_antrag_auf_bestattungskosten_1_.pdf?20220525211759

У разі залучення відповідної соціальної служби Німеччини за місцем проживання померлої особи до питань фінансування ритуальних послуг, потрібно враховувати можливість виникнення вимоги до близьких родичів померлої особи відносно відшкодування Німеччині таких витрат.

- або, у разі документального підтвердження родини померлого про неможливість сплати вартості ритуальних послуг, сплата вартості репатріації померлого в Україну може бути здійснена за рахунок бюджету України (порядок надання допомоги на оплату ритуальних послуг визначено Порядком

формування і використання закордонними дипломатичними установами України коштів державного бюджету щодо здійснення заходів із захисту прав та інтересів громадян України за кордоном, затвердженого постановою КМУ від 11.07.2012 №651).

Якщо родичі померлого приймуть рішення кремувати померлого, то деталі процесу поховання і ціни обговорюються з похоронним бюро в кожному індивідуальному випадку.

Згідно з законодавством похоронного права Нижньої Саксонії (Bestattungsgesetz in Niedersachsen) право перевозити урну з прахом померлого до України мають виключно тільки похоронні служби. Прах дозволяється передавати лише фірмі, яка буде здійснювати захоронення або перевезення. Урну з прахом померлого дозволяється зберігати тільки у похоронному бюро на термін, що не перевищує 4 тижні. Для цього похоронне бюро подає відповідну заяву до належних органів. Термін зберігання в особистих випадках може бути продовжений, але потрібно вказати точну дату. Збереження урни потрібно додатково сплачувати, усі подробиці уточнюються в похоронній службі в кожному індивідуальному випадку.

Для перевезення в Україну урни з прахом померлої особи потрібні:

1. Паспорт громадянина України для виїзду за кордон померлої особи. (Посольством України вноситься позначка про смерть).
2. Свідоцтво про смерть (Sterbeurkunde), оформлене німецькими органами, або Витяг з актового запису про смерть (Auszug aus dem Sterbeeintrag) або Довідка про відстрочену реєстрацію смерті (Bescheinigung über die Zurückstellung eines Sterbefalls) засвідчене штампом «APOSTILLE» та **перекладене на українську мову.**
3. Довідка про кремацію (Einäscherungbescheinigung) та відсутність сторонніх вкладень в урні з прахом, засвідчена штампом «APOSTILLE» та **перекладена на українську мову.** Документи, видані німецькими компетентними органами, використовуються на території України після їх відповідного засвідчення штампом «APOSTILLE».
4. Супровідний лист від генконсульства
5. Довідка про відсутність вкладень від генконсульства.

Для оформлення супровідного листа та довідки від генконсульства потрібно підготувати документи вказані в п.п. 1, 2, 3.

Для перевезення в Україну труни з тілом померлої особи потрібні:

1. Паспорт громадянина України для виїзду за кордон померлої особи. (Посольством України вноситься позначка про смерть).
2. Свідоцтво про смерть (Sterbeurkunde), оформлене німецькими органами, або Витяг з актового запису про смерть (Auszug aus dem Sterbeeintrag) або Довідка про відстрочену реєстрацію смерті (Bescheinigung über die Zurückstellung eines Sterbefalls) засвідчене штампом «APOSTILLE» та **перекладене на українську мову.**
3. Паспорт на транспортування померлої особи (Leichenpass), засвідчений штампом «APOSTILLE» та перекладений на українську мову (оформлюється у німецьких установах реєстрації актів цивільного стану – Standesamt).

4. Оригінал документа про відсутність у труні сторонніх вкладень, засвідчений штампом «APOSTILLE» разом з **перекладом на українську мову**.
5. Медична довідка про відсутність у померлого/загиблого інфекційних захворювань.

НАГАДУЄМО: Видані німецькими компетентними органами документи мають бути засвідчені штампом «APOSTILLE» і перекладені на українську мову.

За дорученням близьких родичів померлої особи до оформлення необхідних документів також може залучатися похоронне агентство / ритуальне бюро.

Документи / посвідчення / декларація про відсутність сторонніх вкладень/предметів у труні / урні з прахом померлої особи оформлюються та видаються уповноваженою німецькою (державною/комунальною/приватною) установою або ритуальною службою, яка здійснює відповідні ритуальні послуги.

Якщо померлий:

- отримував соціальну допомогу від центру зайнятості (Jobcenter) або служби соціальної допомоги (Sozialamt), то родичі померлого повинні негайно повідомити про це відповідне відомство.
- працював, то повідомити роботодавця.
- виписати померлого з помешкання в паспортному столі (Bürgeramt) надавши свідоцтво про смерть (Sterbenurkunde).
- повідомити страхову компанію (Krankenkasse).

Офіційне джерело:

<https://germany.mfa.gov.ua/konsulski-pitannya/shcho-robiti-u-razi-smerti-zagibeli-gromadyanina-ukrayini-na-teritoriyi-nimechchini>

01.03.2024

Українська Спілка Нижньої Саксонії
www.uvnev.de